

A 2009/4. SZÁM TARTALMA

LÓGYÓGYÁSZAT

Nógrádi N., Tóth B.: Csikók immunhemolitikus anaemiája. Irodalmi áttekintés /
195

SZARVASMARHA

Jánosi K., Stipkovits L., Schreck O., Glávits R., Molnár T., Makrai L., Gyuranecz M., Varga J., Szathmáry Zs., Fodor L.: A tüdő kórbonctani és kórszövetteni elváltozásai mesterséges *Histophilus somni* fertőzést követően borjakban / 202

SERTÉS

Herbst, W.: Sertésdysenteria / 210

BAROMFI

Benyeda Zs., Palya V., Rusvai M.: A csirkék fertőző bronchitise. Irodalmi összefoglaló / 217

KISÁLLAT

Kovács K., Szakmáry K.: Lőtt seb gyógykezelése lágylézerrel. Esetismertetés /
226

Engert, M., Thiel, C., Peppler, T., Bokemeyer, J., Kramer, M.: Kutya és

macskák külső hallójáratának és középfülének sebészete / 231

KEDVENCÁLLAT

Mátyus J., Krizsanics A., Bölcskey Molnár A., Gál J.: Amazonpapagájok elhullási okainak vizsgálata 1996 és 2008 között / 235

ÁLLATVÉDELEM

Béres A. Á., Janan J., Szűcs E., Tóth P.: A pihentető állomások szerepe az élőállat-szállítás során / 243

AKADÉMIAI BESZÁMOLÓK, 2009

Az Állatorvos-tudományi kutatások 2008-ban, az akadémiai beszámolók tükrében. 2. rész / 251

RENDEZVÉNY

Kárpátok-Eurorégió élelmiszerlánc-felügyeleti körképe (Visegrád, 2008. november 25–27.) / 256

IN MEMORIAM

Dr. Póth György (1927–2008) / 250

Nógrádi N. – Tóth B.:

CSIKÓK IMMUNHEMOLITIKUS ANAEMIÁJA. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

A csikók immunhemolitikus anaemiája immunmediált betegség, amely kizárólag a születés utáni néhány napban fordulhat elő. A folyamatot a kanca vörövérsajt-specifikus ellenanyagai váltják ki. Az ellenanyagok a placentán nem, de a kolosztrumon keresztül a csikóba jutnak. Az eltérő vércsoportú újszülöttben pedig az alloimmun ellenanyagok a vörösvérsejtekhez kötődve, azok szétesését okozzák. A haemolysis leggyakrabban extravascularisan zajlik le, elsősorban a lépben és a májban, de kismértékben a vérpályában is. A folyamatok következménye anaemia, sárgaság, ill. másodlagosan hepato- és nephropathiák, idegrendszeri tünetek, septikaemia.

A diagnózis felállítása során a kórelőzményben leggyakrabban többször ellett és/vagy korábban vérkészítményeket, autológ vakcinákat kapott kancák csikói szerepelnek. A klinikai tünetek közül a vérfogyottság, sárgaság, emelkedett légzés- és érverésszám, étvágytalanság, bágyadtság a legjellemzőbb. A vér biokémiai és hematológiai vizsgálata során csökkent hematokritérték, emelkedett indirekt bilirubinérték, ill. gyakran elektroliteltérések, metabolikus acidosis, emelkedett karbamid-, kreatinin- és májenzimértékek tapasztalhatóak. Az immunológiai próbák közül a hemolitikus (háromcsepp-próba), az antiglobulin- (Coombs-) és az agglutinációs tesztek (JFA) a leggyakrabban alkalmazottak. A gyógykezelés során, a kanca kolosztrumának elvonása mellett, átmenetileg, orrnyelősőszondán történő etetés, indokolt esetben vérátömlesztés, folyadék-, elektrolit-, vitamin-, antibiotikum-, fekélymegelőző és májvédő terápia, ill. kortikoszteroidkezelés is szükséges lehet. A megelőzés során fontos az egyedek célzott párosítása, a kancák

szűrése vércsoport meghatározással és az ellést követő, megfelelő óvintézkedések.

Jánosi K. – Stipkovits L. – Schreck O. – Glávits R. – Molnár T. – Makrai L. – Gyuranecz M. – Varga J. – Szathmáry Zs. – Fodor L.:

A TÜDŐ KÓRBONCTANI ÉS KÓRSZÖVETTANI ELVÁLTOZÁSAI MESTERSÉGES *HISTOPHILUS SOMNI* FERTŐZÉST KÖVETŐEN BORJAKBAN

A *Histophilus somni* (korábbi neve: *Haemophilus somnus*) Gram-negatív, igényes, fakultatív patogén baktérium. A kórokozó szarvasmarhában számos kórképet idézhet elő, ezek közül a legjelentősebbek a thromboemboliás meningoencephalitis, a septikaemia, a szaporodásbiológiai zavarok, a tőgygyulladás és a légzőszervi problémák. Gyakori a felső légúti és a genitális nyálkahártyákon történő tünetmentes baktériumhordozás is.

A szerzők, vizsgálataik során, 12 hagyományosan tartott, 3 hónapos holstein-fríz borjú mesterséges *H. somni* fertőzésének következtében kialakult tüdőelváltozásának kórbonctani és kórszövettani vizsgálatát végezték el. A mesterséges fertőzést követő 15. napon az állatokat levágták. Az egyedi kórbonctani vizsgálatok során 10 esetben heveny, 1–1 esetben félheveny valamint idült hurutos bronchopneumoniát állapítottak meg.

A szerzők jelen munkájuk során, a magyar szakirodalomban elsőként, borjak mesterséges *H. somni* fertőzése következtében kialakult tüdőelváltozások

részletes kórbonctani és kórszövettani leletét mutatják be, amellyel a gyakorló állatorvosok mindennapi munkáját kívánják segíteni.

Benyeda Zs. – Palya V. – Rusvai M.:

A CSIRKÉK FERTŐZŐ BRONCHITISE. IRODALMI ÖSSZEFOGLALÓ

A csirkék fertőző bronchitise az 1900-as évek eleje óta ismert megbetegedés, de mindmáig folyamatos gazdasági károkat okoz brojler- és tojóállományokban egyaránt. Az érintett állományokban, a légzőszervi tünetek mellett, gyakoriak a különböző mértékű vesekárosodások vagy a tojástermelési zavarok. Az elmúlt évek során számos tyúkalkatú és nem tyúkalkatú madárból izoláltak fertőző bronchitis és azzal közeli rokonságban lévő *coronavírus* törzseket, ami arra enged következtetni, hogy ezek a vírusok eredeti gazdájukon kívül, más fajokban is képesek szaporodni. A különböző fertőző bronchitis törzsek közti antigentitásbeli eltérést az S1 fehérje aminosavsorrendjének különbözősége okozza. Ezen eltérések azonban nem minden esetben tükrözik az egyes szerotípusok közötti immunitásbeli, valamint genetikai kapcsolatokat. Ennek megfelelően körültekintően kell eljárni a diagnosztikai módszer kiválasztását és az eredmények értékelését illetően. Az évtizedek során azonosított szerotípusok igen nagy száma és változatossága az állományok állandó monitorozását, a vakcinák és vakcinázási programok folyamatos fejlesztését teszik szükségessé. Élő és inaktivált vakcinákat régóta és széles körben alkalmaznak az érintett

állományokban világszerte. Hatékonyságuk azonban, a törzsek közti keresztvédelem hiányában vagy nem szakszerű alkalmazás esetén, nem megfelelő. A megbízhatóbb immunitás biztosításáért számos új generációs vakcinát fejlesztettek ki, amelyek közül egy *in ovo* bejuttatásra is alkalmas, rekombináns törzs reménykeltő lehetőséggel kecsegtet egy minél korábbi, homológ védelem kialakításában.

Kovács K. – Szakmáry K.:

LŐTT SEB GYÓGYKEZELÉSE LÁGYLÉZERREL. ESETISMERTETÉS

A szerzők röviden összefoglalják a lágylézer-terápia biológiai és klinikai hatásait, továbbá javallatait és ellenjavallatait. Ismertetik egy vadászbalesetben meglőtt labrador sérülésének gyógykezelését. Az eb súlyos sebeit 1,5 hónapig dióda-lágylézerrel több alkalommal kezelték, esetenként 6–10 J/cm² dózissal, kiváló eredménnyel.

Mátyus J. – Krizsanics A. – Bölcskey Molnár A. – Gál J.:

AMAZONPAPAGÁJOK ELHULLÁSI OKAINAK VIZSGÁLATA 1996 ÉS 2008 KÖZÖTT

A szerzők közleményükben 1996 és 2008 között felboncolt amazonpapagájok elhullási okait vizsgálták. Ezen időszak alatt 9 faj 33 egyede, ill. további 19 madár amazonpapagáj faji megjelöléssel került diagnosztikai vizsgálatra. A

három leggyakoribb faj a sárgahomlokú amazonpapagáj (*Amazona xantophs*) (22%), a kékhomlokú amazonpapagáj (*A. aestiva*) (21%) és a venezuelai amazonpapagáj (*A. amazonica*) (18%) volt. A májban talált összes (28%) elváltozás közül gyakori volt a magzárványos hepatitis, a májcirrhosis és a különféle baktériumok által okozott, gócos, gennyes jellegű gyulladás. A bélcsatornában megfigyelt összes (25%) elváltozás közül, a különböző oktanú bélgyulladások mellett, elvértve, de előfordult bélinvaginatio és paralyticus ileus. A tüdőben és légzsákokban (13%) talált elváltozások között a *Chlamydophila psittaci* okozta tüdő- és légzsákgyulladás volt a leggyakoribb, amelyet a légzsákmikózis követett. Az egyéb szervi elváltozások (mirigyesgyomor dilatációs szindrómája, veseelváltozások, a vérkeringési rendszer megbetegedései) ritkán fordultak elő.

Béres A. Á. – Janan J. – Szűcs E. – Tóth P.:

A PIHENTETŐ ÁLLOMÁSOK SZEREPE AZ ÉLŐÁLLAT-SZÁLLÍTÁS SORÁN

A szerzők áttekintik a pihentető/ellenőrző állomások jogi hátterét, összefoglalják az élőállat-szállítás során felmerülő állat-egészségügyi problémákat. Egy konkrét példán, a magyar-szlovén határon lévő Rédiczen szerzett tapasztalatok alapján bemutatják a pihentető/ellenőrző állomások gyakorlati működését, majd javaslatokat tesznek a tapasztalt hiányosságok, problémák kiküszöbölésére.